

Zmiany w systemie podatku VAT w 2020 roku

Uregulowania prawne normujące funkcjonowanie systemu VAT podlegają zmianom od początku funkcjonowania systemu. Jednak w ostatnich latach zmiany te są szczególnie dynamiczne. Związane są one przede wszystkim z uszczelnianiem systemu przed wszelkiego rodzaju nieuczciwymi działaniami, ale także ze zmianami wprowadzanymi w innych aktach prawnych.

W roku 2020 wprowadzono już lub wprowadzonych zostanie szereg istotnych zmian w systemie podatku VAT.

Mikrorachunek podatkowy

Od 1 stycznia 2020 r. Ministerstwo Finansów wraz z Krajową Administracją Skarbową wprowadziło dla każdego podatnika Indywidualny rachunek podatkowy - mikrorachunek podatkowy. Każdy podatnik posiada obecnie, swój indywidualny rachunek, na który będzie dokonywał wpłat podatków PIT, CIT i VAT (bez wybierania oddzielnych rachunków). Wpłata tych podatków jest możliwa od 1 stycznia 2020 r. tylko na ten własny mikrorachunek (artykuł na ten temat ukazał się w nr 1/2020 Pomorskich Wieści Rolniczych).

Biała lista podatników (wykaz podatników VAT)

Co prawda instrument ten służący do sprawdzania nr kont bankowych kontrahentów obowiązuje już od września 2019 r., ale od 1 stycznia 2020 r. jego rola uległa znaczącemu wzmocnieniu. Z tym dniem podatnicy mają obowiązek zapłaty za faktury o wartości powyżej 15 000 zł na rachunek zamieszczony w *Wykazie podatników VAT*, jeżeli wystawca faktury jest podatnikiem VAT czynnym. W przypadku niezastosowania się do ww. regulacji, nabywca nie może zaliczyć tego wydatku do kosztów podatkowych. Dotyczy to transakcji zawieranych między firmami, ale obecnie firmy kupujące produkty rolne od rolników vatowców wymagają, aby ich konta bankowe były zgłoszone do białej listy. I w zasadzie trudno się im dziwić, znając konsekwencje niestosowania tego przepisu. Zgłoszenie w przypadku rolników składa się w urzędzie skarbowym na druku aktualizacyjnym NIP-7. Należy także pamiętać, że na tą listę można zgłosić tylko rachunki bankowe związane z działalnością, w tym rolniczą. Rachunek prywatny nie zostanie tam zarejestrowany.

Podzielona płatność

W formie dobrowolnej mechanizm ten funkcjonuje już od 1 lipca 2018 r., natomiast **od 1 listopada 2019 r. jest obowiązkowy** w przypadku transakcji dotyczących nabycia towarów lub usług wymienionych w załączniku nr 15 do ustawy o VAT. Załącznik ten zawiera przede wszystkim towary i usługi objęte przedtem mechanizmem odwrotnego obciążenia oraz towary wrażliwe objęte odpowiedzialnością solidarną, a także część nowych towarów (np. roboty budowlane, stal, paliwa, węgiel i produkty węglowe, niektóre sprzęt

elektroniczny). Załącznik nr 15 liczy obecnie 150 pozycji, do których ma zastosowanie mechanizm podzielonej płatności - w przypadku, gdy transakcje będą dokonywane pomiędzy podatnikami, a ich jednorazowa wartość, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza 15 000 zł. Na fakturze dokumentującej taką sprzedaż **musi być adnotacja – Mechanizm podzielonej płatności**. Należy pamiętać, że mechanizm podzielonej płatności można bezproblemowo zrealizować, płacąc przelewem tylko z konta firmowego. Jeżeli przy zapłacie za dostawę towarów lub świadczenie usług wybierze się formę płatności podzielonej i wpisze w danych do przelewu rachunek bankowy sprzedawcy, bank przetwarzający operację podzieli transferowaną kwotę na dwie części. W ten sposób podatek VAT trafi na przypisany do konta firmowego rachunek VAT. Jest to niemożliwe, przy wykorzystaniu kont prywatnych.

Należy mieć na uwadze, że kupujący produkty rolne od rolnika vatowca może przy zapłacie za nie zastosować dobrowolnie system podzielonej płatności. W takiej sytuacji rolnik otrzyma płatność netto na swoje konto firmowe (gospodarstwa), natomiast podatek VAT na swój rachunek VAT. Niestety możliwość korzystania z tego rachunku jest dla jego posiadacza mocno ograniczona (reguluje to art. 62 b. Prawa bankowego). Możliwa jest zapłata na rzecz urzędu skarbowego albo podatku VAT na rzecz kontrahenta, od którego przedsiębiorca otrzyma fakturę VAT (taki przelew musi zostać wykonany w formie podzielonej płatności).

Podatnik ma możliwość wystosowania wniosku do urzędu skarbowego o uwolnienie środków z rachunku VAT. Na rozpoznanie wniosku naczelnik US ma 30 dni, przy czym to organ podatkowy decyduje, czy oraz jaka dokładnie kwota zostanie przekazana na wskazany przez podatnika rachunek bankowy.

Faktura do paragonu

Podatnicy ewidencjonujący sprzedaż dla osób fizycznych i rolników ryczałtowych za pomocą kas fiskalnych muszą pamiętać, że od 1 stycznia 2020 r. można wystawić fakturę do paragonu tylko w sytuacji, gdy paragon zawiera NIP nabywcy. Należy uważać, bowiem za nieprzebranie tego przepisu sprzedawcy grozi sankcja w wysokości 100% kwoty podatku wykazanego na tej fakturze. Może się zdarzyć, że starsze typy kas fiskalnych nie mają możliwości wpisania NIP nabywcy. W takiej sytuacji nabywca musi od razu zadeklarować, że nabywa towar/usługę jako podatnik, a nie jako

osoba fizyczna. W takim przypadku sprzedawca od razu powinien wystawić fakturę VAT.

Kasy online

Od 1 stycznia 2020 r. do stosowania kas online zobowiązani są podatnicy, prowadzący sprzedaż w zakresie:

- świadczenia usług naprawy pojazdów silnikowych oraz motorowerów, w tym naprawy opon, ich zakładania, bieżnikowania i regenerowania oraz w zakresie wymiany opon lub kół dla pojazdów silnikowych oraz motorowerów;
- sprzedaży benzyny silnikowej, oleju napędowego, gazu przeznaczonego do napędu silników spalinowych.

Z kolei **od 1 lipca 2020 r.** do stosowania kas online zobowiązani będą podatnicy prowadzący sprzedaż w zakresie:

- świadczenia usług związanych z wyżywieniem wyłącznie świadczonych przez stacjonarne placówki gastronomiczne, w tym również sezonowo oraz usług w zakresie krótkotrwałego zakwaterowania;
- sprzedaży węgla, brykiety i podobnych paliw stałych wytwarzanych z węgla, węgla brunatnego, koksu i półkoksu przeznaczonych do celów opałowych.

Od 1 stycznia 2021 r. do stosowania kas online zobowiązani będą podatnicy, prowadzący sprzedaż w zakresie świadczenia usług:

- fryzjerskich,
- kosmetycznych i kosmetycznych,
- budowlanych,
- w zakresie opieki medycznej świadczonej przez lekarzy i lekarzy dentyistów,
- prawniczych,
- związanych z działalnością obiektów służących poprawie kondycji fizycznej - wyłącznie w zakresie wstępu.

Wiążąca informacja stawkowa (WIS)

Od 1 kwietnia 2020 r. zmieniają się dotychczasowe zasady klasyfikacji usług i towarów oraz ustalania ich stawek VAT. Usługi zaczną podlegać pod PKWiU 2015, natomiast towary będziemy klasyfikować według nomenklatury CN (kody celne). Zatem, sprzedając np. pszenicę, trzeba będzie wpisać CN tego produktu – 1001 11 00. W każdym razie od 1 listopada 2019 r. podatnicy mogą wystąpić z wnioskiem o wydanie *wiążącej informacji stawkowej (WIS)*. Decyzje te wydaje Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej (KIS). Wydanie informacji kosztuje 40 zł, a fiskus na jej sporządzenie ma 3 miesiące. Informacje szczegółowe można znaleźć pod adresem <https://www.kis.gov.pl/zalatwianie-spraw/wiazaca-informacja-stawkowa-wis>

Deklaracje JPK_VAT

Od 1 kwietnia 2020 r. dużych przedsiębiorców, a **od 1 lipca 2020 r.** wszystkich pozostałych podatników podatku VAT obejmie regulacja zastępująca dotychczasowe deklaracje dla podatku od towarów i usług VAT-7 i VAT-7K plikiem JPK_V7 i JPK_V7M. Nowy plik JPK_VDEK będzie dokumentem elektronicznym obejmującym deklarację VAT i ewidencję VAT. Tak więc nowy plik złożony będzie z dwóch części: deklaracyjnej oraz ewidencyjnej. Podatnicy składający informacje za okresy miesięczne, zawierające dwie części nowych plików JPK_VDEK, będą czynić to co miesiąc w terminie

przesyłania deklaracji podatkowych, tj. do 25. dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który plik zawierający deklarację powinien być złożony. Rozliczający się kwartalnie nowy plik JPK_VAT składać będą w następujący sposób:

- za pierwszy i drugi miesiąc kwartału przysyłać będą pliki JPK_VDEK jedynie z wypełnioną częścią ewidencyjną, część rozliczeniowa mająca zawierać dane deklaracji VAT pozostanie pusta;
- za ostatni miesiąc kwartału przysyłać będą nowe pliki JPK_VDEK z wypełnionymi obiema częściami, z tym że część ewidencyjna dotyczyć będzie wyłącznie trzeciego miesiąca kwartału.

System Teleinformatyczny Izby Rozliczeniowej (STIR)

STIR to system działający od stycznia 2018 roku, ale dla wielu podatników, którzy osobiście nie odczuli jego działania, to może być nowość. STIR wykorzystuje niejawne algorytmy do analizy danych pochodzących m.in. z JPK_VAT, CE-IDG, KRS oraz danych o zakładanych rachunkach bankowych. Jak wskazuje resort finansów, STIR dla samych firm oznacza, że potencjalnie przez jakiś czas mogą zostać odcięte od dysponowania i korzystania ze środków zgromadzonych na własnym koncie. Szef KAS może zablokować konto firmowe na maksymalnie 72 godziny. Jeśli jednak wyniki analizy ryzyka wskażą, że jej właściciel wykorzystuje bank w „złym” celu, a blokada rachunku byłaby konieczna, żeby temu zapobiec, KAS może przedłużyć blokadę na czas do 3 miesięcy.

Centralnego Rejestru Faktur (CRF)

Od 1 stycznia 2020 r. dla dużych przedsiębiorców, a **od 1 lipca 2020 r.** dla wszystkich pozostałych. Informacje przekazywane do systemu przez przedsiębiorców w nowej strukturze JPK_VDEK, która ma zastąpić istniejące JPK_VAT oraz deklaracje VAT_7 i VAT_7K, mają pozwolić na śledzenie danych dotyczących wszystkich faktur wystawianych przez podmioty. CRF ma być narzędziem wykorzystywanym do wykrywania przestępstw podatkowych i innych celowych nadużyć, np. w podatku VAT poprzez eliminowanie wystawiania „pustych faktur”.

Zmiany w zakresie ryczałtowanego zwrotu VAT dla rolników ryczałtowych

Od 1 kwietnia 2020 r. rozszerzono katalog produktów rolnych. Według zapisów, które zaczną obowiązywać od 1 kwietnia 2020 r., produkty rolne to:

- towary pochodzące z własnej działalności rolniczej rolnika ryczałtowego (zał. nr 2 zostanie uchylony z dniem 1 kwietnia). Oznacza to rozszerzenie katalogu tych produktów na wszystko, co jest w stanie wyhodować i wyprodukować rolnik (a więc również wszelkiego rodzaju owoce, warzywa, orzechy egzotyczne, rośliny przyprawowe, ryby morskie) oraz
- towary, o których mowa w art. 20, ust. 1 c i 1 d ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1387 z późn. zm.), czyli produkty powstające w ramach rolniczego handlu detalicznego.